

(6) מגילה פרק ב' דף כ:
(3) מכלילת דר"י פ' נא
פסחים סח: מגילה כ:
(א) [שי' חוס'] וזמית' (יז')
ד"ה [הרחיק] (7) [תענית'
ב. ה] (8) [שי' חוס'] לקמן נא.
ד"ה הוהו ומו' קוטס' לב:
ד"ה [ורבי] (1) לקמן או:
(2) [לס' חוס'] נגעי' פקת' י"ד
(3) ח"כ פ' אמור יצמות עד:
(4) שני' גירסת הגאונים
בספר המדור (י) [שי' חוס']
וזמית' בת. ד"ה אמר חוס'
מנחות ג. ד"ה הכנ']

גליון הש"ס

במתני' כדי להרחיק עי' מוס'
פסקים ק"כ ע"ב ד"ה אמר
רנא: בתוס' מבשר בו רבי
המחזיק לחבריהם בו עי' מוס'
לקמן ד' ע"ב ד"ה להרי'.
ובתוס' כ"ז ע"ב ד"ה והלכתא
ובמגילה כג ע"א מוס' ד"ה
מיון: בהגהת מהרי"א אחר
מלת חסד' דע"ע גיטין ל"ד
ע"ב חסד' ד"ה אלנתי

א] וְשִׁנַּנְתֶּם לְבִינֶיךָ וְדִבַּרְתֶּם
בָּם בְּשִׁבְתְּכֶם בְּבֵיתְךָ
וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכֶכְךָ
וּבְקוֹמְךָ:
(דברים י' א')

ב) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם
וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי עֶרֶב
וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד:
(בראשית א, ה)

ג] וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחֵר
יֵאָכֵל מִן הַקִּדְשִׁים כִּי לַחֲמוֹ
הוּא:
(וישׂא כב. ז.)

דברי ר' אליעזר דרז'ניץ
בשכבך כל זמן שבני אדם
עוסקים לילך ולשכב זה
מקריה וזה מאחר, ודואק
כל דעתיה לישן כבר רשאי
ורשן [רש"י לקמן ד.]. רבן
נמליאל אומר עד שיעלה
עמוד השחר וקסבר ר"ג
דמאי דכתביה ובשבבך כל
דמאי שכיבה קאמר, אבל מה
דכתביה ובקומך דכולי
עלמא תחילת קימה קאמר
ולא כל זמן קימה דהיינו
כל היום [ומה' רחמי' ש]

ה'ל"ט]. עמוד השחר
שחר דמות אור האה, והוא
הנראה בעיני טרם זורח
השמש [מן מוֹלֵךְ נִרְמָלֵט לֵב]
הסג. עמוד האור הבוקע
בבוקר ויראה בפאת מרח
קודם עלות השמש בכדי
שהעין תזכור שעה [נִרְמָלֵט]
מבית המשתה מסיבה
ששתיין ב' יין [פיוט]
המסעות לנרמלס]. וכל
הנאכלין ליום אחד אבל
נאכלים לשתי ימים לא עשו
הרחקה עד חצות היום,
דיכיר מתי יראה שקיעת
החמה אבל בלילה אינו
יזכר [מוס' וחסס: ד' מ']
[לחמ' אור' ד' חמ']

להרמיק]. למה אמרו חכמי
ה"ב, חס' פסחוס קב: ד"ה [אמר]
לאקדומה [מוס' הר"ש]. מוס'
במדרש סמך לק"ש משעת צו:
צבאם [ספר לנזירות קריאת שמע
פ"ו]. ויטהר האויר מן כסויו)

מַאֲיָמָתִי קוֹרִין אַת שָׁמַע בְּעֶרְבִין. מִשְׁעָה שֶׁהִכְהִינִים נִכְנָסִים
לְאַבֹּל בְּתֵרוֹמָתָן. כֹּהֲנִים שֶׁנִּטְמְאוּ וְנִצְלוּ וְהִעֲרִיצוּ
שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַלֵּילָה כְּדַמְפָּרֶשׁ בְּגָמ' (ד' 97.) וּמִשָּׁם וְלִילָךְ עֲבַר זְמַן לֵדָא מִקְרִי

חזו זמן שכיבה ולא קרינו ציה בשכבך
 מקמי הכי נמי לאו זמן שכיבה לפיכך
 הקורא קודם לכן לא יא' ידי מובחו.
 אם כן למה קורין אותה צבית הכנסת
 צבי לעמוד בתפלה מחוץ דברי תורה
 והכי תניא צבירי' צברותי יושאלמי.
 ולפיכך חובה עלינו לקרוא משתתף.
 בקריאת פרשה ראשונה שאדם קורא
 על מטתו יא': עד שיעלה עמוד
 השחר. שכל הלילה קרוי זמן שכיבה:
 הקמץ חלבים ואברים. של קרנות
 עמרק דמן ציוס: מצותן. להעלות
 כל הלילה ואינו פוסלים צלינה עד
 שיעלה עמוד השחר והן למטה
 המזנוח דכתי' לא ילין לנקר (שמות לו):
 חלבים. של כל קרנות: אברים. של
 עולה: ובד' הנאכלים ציוס אחד. כגון
 חמטת ואסם וכסאי עזרת ומנחות
 ותודה: מצותן. וזמן אכילתן: עד
 שיעלה עמוד השחר. והוא מביאן
 להיות נותר דכתיב בתודה לא ייט
 ממנו עד צקר (ויקרא ז) וכלם מתודה
 על: ולמדו: אם כן צדק אמרו הכהנים
 חצות. בקריאת שמע ובאכילת קדשי':

בְּדִי לְהִרְחִיק אֶדָם מִן הָעִבְרִיָּה.
וְאֶסְכְּרוּם בְּחִילָה קוֹדֶם וּמִן כְּדֵי שֶׁלֹּא
יָבֹא לְחַלְלֵם לְאַחֵר עֲמוּד הַשָּׁמֶר וַיִּתְחַיֶּיב
כִּרְמֵת וּבֵן בְּקִרְיָאֵת שָׁמַע לִזְרוֹ אֶת הָאֵדָם
שֶׁלֹּא יִימָר יֵשׁ יֵשׁ עוֹד שְׂהוּת וּבְצוּק כִּךְ
עָלָה עֲמוּד הַשָּׁמֶר וְעֶבֶר לֹא הָזְמִין.
וְהַקְטֹר כְּחִלָּים דְּקָמִי לֹא הָאֵדָם לֹא אִמְרוּ
כִּי חֲכָמִים עַד תָּלוּת כֻּלָּם וְלֹא נִקְטָם לָהֶם
הַכָּא אֲלֵא לְהוֹדִיעַ שְׂכָל דְּכֵר הַנוֹהֵב
בְּחִילָה כֹּסֶר כֹּל הַחִילָה. וְהִכִּי נִמְי מִן
בְּרַקִּים שֶׁי דִּמְגִילָה (דף כ:) כֹּל הַחִילָה
שֶׁכֵּר לְקִירָת הָעוֹמֵר וְהַקְטֹר כְּחִלָּים
וְאֶבְרִיָּא. גְּמו' דִּיבָא קָא. מַהִיכָא
קָא סִיקֵּי דִמְנָתָא קִי חוּבָת קִרְיָאֵת שָׁמַע
וְהַתְחִיל לִשְׁאֹל כֵּאֵן מִן הָקִרְיָאֵת:
וְאֶקְרָא קָא. וְשֶׁס לִמַּד חוּבָת הָקִרְיָאֵת:
וְאִיבְעִיָּא. הָא דִּמְנָת עֲרִבִין בְּרִישָׁא יִלְיָן
בְּצִרְיָיוֹ שְׁעוֹלִים: וְהוֹדֵר תַּנְאֵב שְׁחִית.
וּמִאִמְתִּי קוֹרִין אֶת שָׁמַע בְּשַׁחֲרִית:
וְשִׁשְׁתָּ צִאת הַכּוֹכְבִּים. שְׁהוּת גִּמְר
יָבֹאֵת הַשָּׁמֶשׁ כְּדִילְיָן לְקַמֵּן (עמוד ג):
דִּילִמָּא

השמש וטהר 'ביאת שמשו מעם
מלאכול בתרומה.^(ט) וממאי דהאי ו

מאימתי קורין ובו:
ואין לנו ממנו
כן פירש רש"י שקריאת
הכוכבים, והכי איתא צירוף

קורין את שמע בערבין. *משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן עד סוף האשמורה הראשונה דברי ר' אליעזר, וחכמים אומרים עד חצות, רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר, מעשה ובאו בניו מבית המשתה אמרו לו לא קרינו את שמע אמר להם אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות ולא זו בלבד אמרו אלא ⁽⁶⁾ כל מה שאמרו חכמים עד חצות מצותן עד שיעלה עמוד השחר ⁽⁷⁾ הקטר חלבים ואברים מצותן עד שיעלה עמוד השחר ⁽⁸⁾ וכל הנאכלים ליום אחד מצותן עד שיעלה עמוד השחר א"כ למה אמרו חכמים עד חצות ⁽⁹⁾ כדי להרחיק אדם מן העבירה: גמ' ⁽⁷⁾ תנא היכא קאי דתני מאימתי ותו מאי שנא ⁽⁶⁾ דתני בערבית ברישא לתני דשחרית ברישא תנא אקרא קאי ⁽⁸⁾ דכתוב ⁽⁸⁾ בשכבך ובקומך והכי קתני זמן קריאת שמע דשכיבה אימת משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן ואי בעית אימא יליף מבריותו של עולם דכתוב ⁽⁹⁾ ויהי ערב ויהי בקר יום אחד אי הכי סיפא דתני ⁽¹⁰⁾ בשחר ממברך שמים לפניו ואחת לאחריה ובערב ממברך שמים לפניו ושמים לאחריה לתני דערבית ברישא, תנא פתח בערבית והדר תני בשחרית עד דקאי בשחרית פריש מילי דשחרית והדר פריש מילי דערבית: אמר מר משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן, מכדי כהנים אימת קא אכלי תרומה משעת צאת הכוכבים לתני משעת צאת הכוכבים, מלתא אגב אורחיה קמשמע לן כהנים אימת קא אכלי בתרומה משעת צאת הכוכבים והא קמשמע לן ⁽¹¹⁾ דכפרה לא מעכבא דרתנא ⁽¹²⁾ ויבא בתו מלאכול בתרומה ואין כפרתו מעכבתו בא השמש ביאת השמש והאי ופחר מחר וימא

ס' היה קורא קריאת שמע. מכל אותן האציות משמע
הכ"נ וכו' אומר ר"ת שהיו רגילין לקרוא ק"ש קודם
לדברי תורה. ומכאן נראה מי שקורא ק"ש על מטתו
א. כדאשכחן בתמיד דכתיב על בקר מחלה: **א' הכי**
קפיד קרא אלף אק"ש. אלף א"ל דסמין אקרא דברייתו
(ירושלמי) ושבע צרכות הוי כנגד שבע ציוס הללחין
בציהים (ציות) ודוקא ציות הכנסת שלום שבע
לחציהים אלף צילת: **והא' קמ"ד רבפרה א"ל מנבבא**
נריב שמשו אוכל בתרומה וי"ל דרגילותו של מניינו לאשמושו

מאימתי קורין וכו'. פי' רש"י ואנן היכי קרינן מצעוד יוס ואין אנו ממתינין ללאת הכוכבים כדמפרש בגמ' על בן פירש רש"י שקריאת שמע שעל המטה עיקר והוא לאחר לאת הכוכבים. והכי איתא בירושלמי אם קרא קודם לכן לא ילא ואם כן

למה אנו מתפללין קריאת שמע בצי-
הכנסת כדי לעמוד בחפלה מחוץ
דברי תורה. חימא לפירושו והלא אין
העולם רגילין לקרות סמוך לשכיבה
אלא פרשה ראשונה (למקמ 97 פ: ס) ואם
כן שלש פרשיות היה לו לקרות. ועוד
קשה לדלין לברך קריאת שמע
שמים לפניו ושמים לאחריה צרדיית.
ועוד ללוטא קריאת שמע סמוך

למטה אינה אלא בשביל המזמין
 כדאמר בסמוך (דף ה.) ואם תלמיד
 חכם הוא אינו צריך. ועוד קשה לה"כ
 פסקינן כרבי יהושע בן לוי דאמר
 תפלות צלמנו תקנוס פי' צלמנו בין
 שני קריאת שמע בין קריאת שמע על
 שחרית ובין ק"ש של ערבית. ואכן
 קיי"ל כר' יוחנן דאמר לקמן (דף ז')
 ראינו בן העולם הזה זה הסומך
 גאולה של ערבית לתפלה. לכן פי'
 ר"מ דאדרבה קריאת שמע של בית
 הכנסת עיקר. ואם תאמר היאך אנו
 קורין בן בן מצעוד יוס. יש לומר
 דקיימא לן כרבי יהודה דאמר בפרק
 תפלת השחר (דף יו.) דזמן תפלת
 מנחה עד פלג המנחה דהיינו אחד
 עשר שעות פחות רביע ומיד כשיכלה
 זמן המנחה מתחיל זמן ערבית. ואם
 תאמר היאך אנו מתפללין תפלת מנחה
 סמוך לתשעה ואפילו לאחר פלג
 המנחה. יש לומר דקיימא לן כרבנן
 דאמרי זמן תפלת המנחה עד הערב
 ואמרינן לקמן (דף כו.) השתא דלא
 אתמר להכחא לא כמר ולא כמר
 דעבד כמר עבד דועבד כמר עבד.
 מכל מקום קדאי רדוי כתיב קולי
 דסתרן אהדיה שיהי מאזיה טעם
 אנו מתפללין ערבית מיד לאחר פלג
 המנחה משום דקיימא לן דשעת
 המנחה כלה כדברי רבי יהודה ומיד
 הוי זמן ערבית וזומן תפלת עזמא
 לא קיימא לן כרבי יהודה כרבנן.
 על כן אומר ר"י דודאי קריאת שמע
 של בית הכנסת עיקר ואנו שמתפללין
 ערבית מצעוד יוס כסבירא לן הכי
 תנאי דגמרא דאמר משעה שקדש
 היום וגם משעה שבני אדם נכנסים
 למצוד דהיינו עתות ע"ש ואם היתה
 מצעוד יוס וזמלוה שעה הוי זמן
 תפלה. וגם ראיא (לקמן כו.) דרב

ו' ונתת הכסף בלא אשר תאזה נפשך. וחייב להחזיר את כל ענין שכתב (פרשת כי תבא) ואברהם בכל לשון לפני ה' אליהו זה ח' חייב מלקות ואם היה שמן אסור להדליק בגר דתמי' (שם) ינוי שחור וזה אסור בלא שום מותר ומה שכתב שישתייר ממנו בלעגו כדכתיב בפרשת ודורו ביערו חקדש מן הבית וזה אש לשם עורר והמשמעות כליו בן חורמו דה' הפסח. אמרן א' ברביעית מפני מעשר עני שבמלישתו ושבמלישתו חייב מעשר עני הבית וזה מעשר עני נטע כרעי. נתתי אליה ח' מעשר ל' עין הקטן שכתב (פאה וכו') ונתתי וכו' בנתיב בייט' [אתחזק]

א א מיי פ"א מהלכות ק"ש
הלכה ט' סמ"ג עשין י"ח טור
וש"ע או"ח סימן רל"ה סעיף
א'

ב ב ג מיי' וסמ"ג שס טוש"ע
 שס ספ"ג:
 ג ד מיי' פ"ד מהל' מעשה
 קרבנות הלכה ב' סמ"ג עשין
 (קריב'): [קס"פ]:
 ד ה מיי' פ"ה שס הלכה ח'
 [סמ"ג שס]:
 ה ו מיי' פ"ו מהל' ק"ש הלכה
 ה' סמ"ג עשין י"ט טוש"ע
 לו"ח סי' נ"ח ובסרי רנ"ו
 סע"א:
 ו ז מיי' פ"ז מהל' תרומות
 ה"ב [סמ"ג לאוין רנ"ו]:

פרק ראשון

שנ' **אבא** חשיב שטור וטור
ממש מעכבא
בתרומה מלא איהו רבא
הרבה (ויקרא אבי) ואחא אלא
הו קהישא אבי מיוחד אלא
בתרומה בלא איהו שטור
לפעל הימנא הו קהישא
אבי שטור לשללא לאורכל לאבא
איהו שטור שלבא אלא אסור
הו לא תלה ליה לאבאל
קדישע דר שיהא חיוס וביש
כפרו ואז חזר מורו בדיש
בפ' הערל (עו דף) והכי אמר
הא דתן שלבא ושל אסור
במשער עביר שטור אלא
בתרומה בלא כפרו אלא
בדישע מנל אמר רבא אמר
ר' חסדא ד' קרא תביי רבא
(ויקרא כ"ב) אלא יאכל מן
הקדישין כ' אגוזי שבו
כפיס חלה הדר ביה שטור
אבי (שם) ואחא חשיב שטור
ואחא יאכל מן הקדישין חלה
הדר מן ביבאז אור חשש
איהו שט' חשיבא חסוכים
וכיבש (ש"ב) וכפר וכל
התן ושהתה חלה גמירי
השנה מן הקרבאן קרין אלא
מפקאיהו חזר אסור סמיתין
החיות רבא התבייבן סמיתין
הו אז חזר כי כד נחויבם לטבול
התנין קד' קדומיני פירושם
ותעברו לן לא חזר אלא
המקראות בלא כפרו
ואחז' לו ואמרו לא כפרו כאן
לפסח כאן לחורבא כאן
הקדישין הפסוק חסוכים
שלח מן הדרב דרביה בלב
השנה שטור למשע והפסוק
השני שחזרתי לבאת חשש
הו מיוחד לתרומה אבל קדיש
המבחן איהו שטור לא לאלל
אלא אביא הכפרה שטור
המחייב באז חזר כפרו
מגורו כדכתיב וכפר וכל
התן חטאתו; ואז פארשן ק'
עקר דלד' שלמורו וברותי
ש' כי אלא זה דרבי המעשר
והתרומה וקהישא לא חזר
ואחז' לו ויתן ויהי חלה
חורבא איהו מיוחד לו וזה
השנה ואזע' ששלתן קרין
השנה קדומיני חשש
נאמר ב' (דברים כ') בערתי
הקדש מן היד ב' חזר ב' אמור
וישאל איהו אכלין קד' חרומת
איהו אלא יאכל מן עבלי
שטור אתור שלם והאלבם
כדכתיב (ש"ב) אלא חטל
לאבא בשעירין א' לפני ה'
אלהך חטאת (ויקרא כח)
והתאם שטור רבא קול שול
איהו למקד' שטור וזה שטור
(פאתרי) (אתריס) ואז חזר
לעצמו ש' חלה שטור
שולמו ומסוף חשש כדכתיב
(ויקרא כ"ג) אלא גאל אמי
ממשער וזה יהי דמי
שטור אצלו דר עלתו
זהו עלתו מר' לירישין
וצאנו שלם במאכל במכשתה